

בהודאה לשעבר ובבקשה לעתיד נבקש להמשיך להרבות בלימוד ותפילות
 לרפואת ידיד ה' וידיד ישראל, מגדולי תומכי התורה בדורינו, צבי חיים בן
 הלינה שיינדל הי"ו, ברכה יוטא בת מירל בתוך שאר חולי ישראל, והן א-ל
 כביר ולא ימאס תפילת רבים ובזכות התורה הקדושה יזכו לרפואה שלימה
 רפואת הנפש ורפואת הגוף, וזכות התורה הק' יגן על הכלל ועל הפרט מכל
 צרה וצוקה נגע ומחלה,

בית הכנסת תלמידי ישיבת פוניבז' (צעירים)

רח' האדמו"ר מצאנז 10

בני ברק

שיעור ממורנו ורבינו

מרא דאתרא דשכונת "אדמור מצאנז-והסביבה"

הגאון ר' יו"ט זנגר שליט"א

המשך שאלות מעשיות הקשורים למגיפת הקורונה

ערב ש"ק פ' אחרי מות קדושים תש"פ

האם קריאת השם לבת צריכה להיות על יד הספר תורה

מנהג ישראל שהאב נותן שם לבתו כשעולה לתורה, ובזה מתפרסם שמה, ויש להסתפק מה יעשו
 אלו שנולדו להם בנות בתקופה זו, שחלק מהם אין להם אפשרות כלל להתפלל במנין, וחלק מהם
 מתפללים במנין אבל אין קרה"ת כיון שאין להם ס"ת. בשו"ת משנה הלכות (ח"י"ג סי' ק"צ) כ' שקריאת
 שם הבת נהוג בישראל מאז ועד עתה דווקא ביום קריאת התורה, ויש בזה שני טעמים: א. קריאת השם
 צריכה פרסום ברבים, ושתתחזק בשם זה, דיש בזה נפ"מ לכל דבר שבקדושה, וגם לגיטין וקידושין
 ליבום וחליצה לירושה וליחוס משפחה, ובעת קרה"ת נמצאים שם רבים ונתפרסם הדבר, ב. מתפללים
 על האם והילד כעין שמתפללים על הזכר בשעת הברית "קיים את הילד הזה לאביו ולאמו, ויקרא שמו
 בישראל" שעושין זה בציבור, כמו"כ מתפללים על הבת שנולדה בעשיית "מי שבירך".

אבל יש להעיר, דלפי דברי המשנה הלכות, עיקר הקפידא אינה שיתנו שם לבת דווקא לפני
 הס"ת, אלא שיתנו השם ברבים כדי שיתפרסם, והזמן והמקום הטוב ביותר כדי לפרסם את השם הוא
 בזמן קרה"ת, אבל אין חיוב לקרוא את השם דווקא בקרה"ת, אלא שאז מתפרסם יותר, ולכן נראה
 שאם אין אפשרות לקרא שם לבתו בקרה"ת, וגם אין אפשרות לקרא את השם במנין, יבקש משלש
 שכנים לצאת לפתח דירתם, ואחד מהם יעשה "מי שבירך" לקריאת השם, בעבור שאבי התינוקת יתן
 לצדקה בעדה, והפרסום הוא מה שקרא את השם לפני שלשה שנקראים "רבים, בהרבה דינים, וע'
 בשו"ת זכרון יוסף (הג"ר יוסף שטיינהארט ז"ל נדפס בשנת תקל"א – או"ח סוסי' ה') שנהגו לקרא שם לבת בבית
 היולדת בנוכחות נערות קטנות שהגיעו לכבוד קריאת השם, ולא היה שם ס"ת כלל.

נפילת אפים בחדר שיש שם ספרים

כשאין מתפללים בביהכ"ס, יש להסתפק מתי אומרים תחנון בנפילת אפים, ומתי אומרים אותו
 בישיבה בלי נפילת אפים, ומה יעשו אם מביאים להם ס"ת מאחד מהדירות אחרי תחנון לצורך קרה"ת,
 וכמו"כ מי שמתפלל ביחידות בדירתו בחדר שיש שם ספרים.

כ' הרמ"א (סי' קל"א ס"ב) י"א דאין נפילת אפים אלא במקום שיש ארון הקודש וס"ת בתוכו, אבל בלא זה אומרים תחינה בלא כסוי פנים, וכן נוהגים, וחצר ביהכנ"ס הפתוח לביהכנ"ס או בשעה שהציבור מתפלל, אז אפילו יחיד בביתו אומר תחינה בנפילת אפים (ע"ש במ"ב שנופל על אפיו אפילו אם הוא רחוק מבית הכנסת, ובתנאי שאין שם טינוף שמפסיק בין ביתו לביהכנ"ס, ועוד דמייירי שגם הציבור אומרים תחנון בשעה זו).

נפילת אפים כשיש ס"ת בחדר צדדי ולא בתוך ביהכנ"ס

כ' האג"מ (או"ח ח"ד סי' כ"א) דגם אם הס"ת נמצא בחדר צדדי משום שהוא יותר שמור שם, חייבים בנפילת אפים בבית המדרש שמתפללים שם, כיון שיש ס"ת באותו מקום. מרן הגרשז"א זצ"ל פסק דגם כששומרים הס"ת במקום אחר, ורק מביאים אותו לארון הקודש בביהכנ"ס לצורך קרה"ת בשני וחמישי, ג"כ יש להקל ליפול על פניו (אשי ישראל פכ"ה הערה ל"ו).

נפילת אפים במקום שיש שם ספרים

המ"ב (סק"א) הביא מחלוקת אם יש נפילת אפים במקום שאין שם ס"ת רק שאר ספרים. מצד אחד הא"ר ודרך החיים ס"ל שלא יפול על פניו (והא"ר סק"ה הסביר דצריך לומר כן, דאל"ה, הלא כל בית יש בו מזוזה, ויצטרך ליפול על פניו שם), והכי מבואר בשו"ע הרב (סי' קל"א ס"ג) ובקיצור שו"ע (סי' כ"ב ס"ד) ובכה"ח (סי' קל"א סקמ"ה), אבל מאידך גיסא המ"ב הביא בשם העולת תמיד ושכנה"ג ומגן גיבורים דכשיש שם ספרים יפול על פניו (והמגן גיבורים סק"ז יושב הוכחת הא"ר, דשאני מזוזה שאינו עשוי ללמוד ממנה, ועוד שהיא מכוסה, ומה"ט גם כשיש תפילין בחדר אינם מחייבים נפילת אפים). אבל בשו"ת תשובות והנהגות (ח"ב סי' ע"ט) העיר שאם נופלים על אפים כשיש שם ספרים, כש"כ בתפילין, וק"ו כשהם על ראשו שקדושתן מרובה, וחמור מס"ת שאסור להסיח דעת מרוב קדושתו, ומשמעות הרמ"א שכתב שנופלים כשיש ס"ת, משמע שאם אין שם ס"ת אין נופלים גם בשחרית שיש לו תפילין על ראשו, וא"כ אינו מועיל גם אם יש ספרים בחדר

למעשה מרן הקה"י זצ"ל נהג כשיטת המקילים, ואמר תחנון בנפילת אפים בחדרו שהיו שם ספרים אע"פ שלא היה שם ס"ת (ארחות רבינו ח"ב עמוד ס"ז), וכן נקט באג"מ (או"ח ח"ה סי' כ' סק"ה), וכבר כ' מרן החת"ס זצ"ל (בהגהותיו בשו"ע סי' קל"א) שהוא נהג ליפול על פניו היכי דגרס כשיטת השכנה"ג הנ"ל. אמנם מרן הגרשז"א זצ"ל נקט דמה שנהגו לומר תחנון בנפ"א בירושלים גם כשאין שם ס"ת או שאר ספרים (עי' אג"מ יו"ד ח"ג סי' קכ"ט סק"ב שהסביר המנהג, משום שירושלים הוא מקום קדוש ומיוחד לתפילה, וממילא גם כשאין שם ס"ת שייך נפ"א כמו במקום שיש שם ס"ת), היינו דווקא בין החומות שקדוש לענין קדשים קלים ומעשר שני, אבל בשאר ירושלים אומרים בנפ"א דווקא כשיש שם ס"ת או ספרים (וכן נקט בשו"ת תשובות והנהגות ח"ב סי' ע"ט, אלא שלא היקל אם יש שם רק ספרים), ובשאר א"י אין אומרים בנפ"א אא"כ יש שם ס"ת (הליכות שלמה – תפילה פי"א סי"א והערה 37).

נפילת אפים ליחיד שיש לו ס"ת בביתו

במקום שיש ס"ת, גם יחיד בביתו נופל על פניו (מ"ב סק"א).

נפילת אפים כשמתפלל בעזרת נשים

עוד הוסיף המ"ב (סק"ג) שאם הוא מתפלל בעזרת נשים, ג"כ צריך נפילת אפים כיון שיכול לראות מקום הארון הקודש מהחלונות, והמהרש"ם (בדע"ת שם ד"ה וחזר) הוסיף דנחשב פתוח אפילו אם יש שם וילון.

ברכה אחת מעין שבע במנינים בליל ש"ק בתקופת מגיפת הקורונה

תוספת על השיעור שנמסר בליל ש"ק פ' ויקהל - פקודי בענין זה

כ' בשו"ע (סי' רס"ח ס"י) שאין אומרים ברכה אחת מעין שבע בליל שבת אא"כ הוא מנין קבוע, ולפ"ז יש להסתפק לגבי המנינים המתפללים במרפסות, שכבר מתפללים שם קרוב לחודש ימים, האם נחשבים כמנין קבוע כדי לומר ברכה אחת מעין שבע בליל ש"ק.